

Szerzői jogok

Tartalomjegyzék

Kutatási összefoglaló.....	1
Feleletválasztós kérdések értékelése.....	2
Szabadsoros hozzászólások értékelése [158 hozzászólás].....	3
Részletes vélemények.....	5

Kutatási összefoglaló

Az összefoglaló az epiteszforum.hu által indított „Építészet és építésügy” című, 2011.10.11 – 2011.12.12 közötti internetes, anonim közönségkutatás alapján készült. A kérdőívre a két hónap alatt összesen 252 válasz érkezett a szakmagyakorlók köréből. Az elemzést és értékelést Pásztor Erika Katalina DLA (epiteszforum.hu) végezte.

Összességében a szabadsoros hozzászólások 93%-a [148 vélemény] kritikusan áll a szerzői jogok kérdéséhez, **a jelenlegi szabályok újragondolását**, átalakítását javasolja. A hozzászólók ötöde a szerzői jogokat fontosnak tartja, úgy véli, hogy **komolyabban kellene venni** ezeket az építészet területén, és a hatékonyabb betartatásuk irányába történő változásokat tekintené előrelépésnek. Ezzel szemben a szerzői jogokkal kapcsolatban a hozzászólók több, mint harmada szkeptikus, sokkal inkább akadályozó, **korlátozó hatásukat emelik ki**, rámutatnak **ellenmondásos** jellegükre.

A hozzászólók közül többen is olyan értékes szempontokat, javaslatokat vetnek fel, amelyek hasznosak lehetnek a szerzői jogok építészeti területen történő újragondolása során. Többek között felmerül annak kérdése is, hogy ha például egy adott terv *illetéktelen* felhasználása ellen véd a szerzői jog, akkor mi van akkor, ha ettől az adott tervtől eltérően valósul meg maga az épület, ebben az esetben a tervező elszenved-e és ha igen, akkor milyen jogsérelmeket. Mivel ez elég gyakori jelenség, a szakmagyakorlók **a használatbavételi engedélyhez kötelezővé tett tervezői aláírást** fontos jogvédelemnek tekintenék.

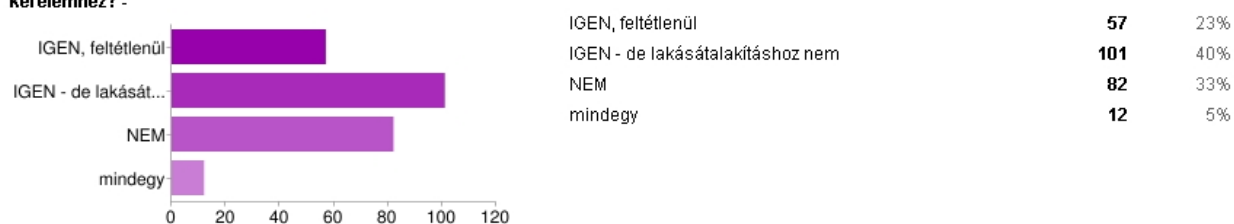
De nem ez az egyetlen probléma, amely a hozzászólásokból feltárható. Jól látszik, hogy sok példa akad a visszaélésre, kijátszásra, a jog megkerülésére is. „A szerzői jogok alapvetően jól vannak jogilag szabályozva, csak a gyakorlatban sokszor semmibe veszik őket. A beruházók (az állam is) az erő pozíciójából mondatják le a tervezőket a szerzői jogaik vagyoni értékéről, ellenérték nélkül. Ezt a gyakorlatot meg kellene tiltani.”

A hozzászólások száma és tartalma is azt mutatja, hogy a szerzői jogokhoz kapcsolódóan **a szakmagyakorlókat sok sérelem éri**, amelyeknek csak kisebb hányada ered abból, hogy az átalakításokhoz az eredeti tervező hozzájárulását kell kérni, és adott esetben az eredeti tervező felkutatása és hozzájárulása komoly problémát okoz. Belátható, hogy a szerzői jogok akkor tarthatók be, akkor kérhetők számon, ha van az érdekeltek számára ilyen célú, könnyen elérhető **nyilvántartás**. Ennek hiányában a jogszabály a tervezőkre és a tulajdonosokra olyan **plusz adminisztrációs terheket ró**, amelyek elkerülése – gazdaságilag szükségszerű, erőforrás-racionalizáló viselkedés esetében - szinte magától értetődik.

A feleletválasztós kérdéssel tulajdonképpen csak a problématerület vékony felszínét értük el, a szerzői jogokkal kapcsolatban sokkal több és mélyebb probléma van, amelyeket részletesebben fel kell tární. A helyzetet bonyolítja, hogy a szerzői jogok sem a díjazással kapcsolatos kérdésektől, sem pedig a szakmai szervezeteknek delegált feladatok újragondolásától nem függetlenek. A hozzászólások rámutatnak arra is, hogy a szerzői jogokat az építészet területén nem biztos, hogy automatikusan alkalmazni lehet, ez (is) egy speciális terület. Ahogyan a szerzői jogok kérdése más területeken is folyamatos vitatéma, a nyilvános vitákat az érdekeltek - építészek, tulajdonosok, jogi szakértők - között itt sem lehetne megkerülni a konszenzus érdekében.

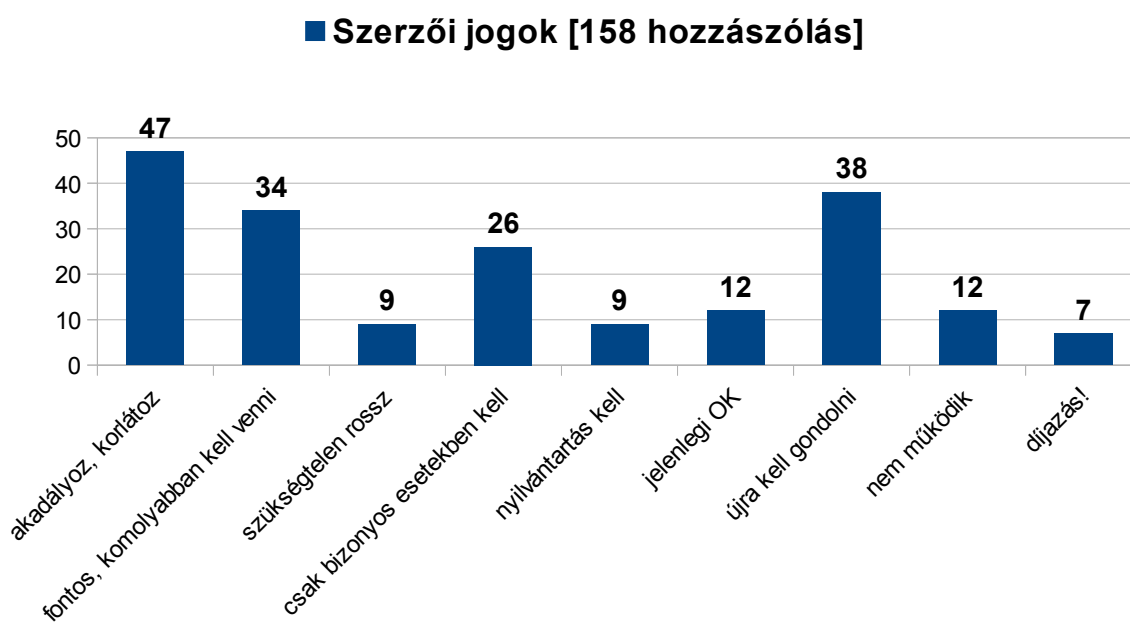
Feleletválasztós kérdések értékelése

Javasolja-e, hogy 15 éven belül átalakításhoz (beleértve a lakásátalakítást) az eredeti tervező nyilatkozatát kelljen csatolni az építési engedély-kérelmekhez? -

A szerzői jogok védelmére irányuló kérdésre adott válaszokból kitűnik, hogy a válaszadók közel kétharmada [63%] tiszteletben tartja a kollégák szerzői jogait, és javasolja, hogy a 15 éven belüli átalakításokhoz az eredeti tervező nyilatkozatát csatolni kelljen az építési engedélyezési dokumentációhoz. Ugyanakkor a kisebb munkák, mint pl. lakásátalakítás esetében a szerzői jogokat tisztelő kollégák kétharmada már nem kívánna külön adminisztratív terheket magára venni az eredeti tervező nyilatkozatának beszerzésével.

Szabadsoros hozzászólások értékelése [158 hozzászólás]

1. ábra. A szerzői jogokkal kapcsolatban beérkező 158 szabadsoros vélemény tematikus csoportosítása

Az alábbiakban azokat a megjegyzéseket összegezzük, amelyeket a kérdőívet kitöltők a szerzői jogokkal kapcsolatos kérdés utáni szabadsoros rovatba írtak. A 252 válaszadó ~63%-ának hozzászólásai alapján is kiderül, hogy a szerzői jogok nagyon érzékenyen érintik a szakmát, ebben a kérdésben messze **nincs konszenzus**, mert ennek az éremnek két oldala van, ahogyan arra az egyik hozzászóló is rámutatott: „[...] az alulfizettség miatt ugyanaz az építész, ha a sors úgy hozná, biztos, hogy másként viselkedne, ha ezen az oldalon (szerzői jog tulajdonosa), vagy a másik oldalon (szerzői jog tulajdonosának kiszolgáltató áttervező) állna.”

A hozzászólások ~30%-a sérelmezte, hogy a szerzői jogok **korlátozzák a tulajdonosi jogokat**, és sok esetben akadályozzák a munkát. Érvként a legtöbben azt hozták fel, hogy sokszor nagyon nehéz, szinte lehetetlen az eredeti tervezőt felkutatni, különösen az 1989 előtt tervezett épületek esetében. Több esetben említették, hogy az eredeti tervező a szerzői jogokkal visszaélhet, úgy szabja meg szerzői jogairól való lemondásának feltételeit, ami akadályozza az adott épület áttervezését, korszerűsítését, rossz megoldásokat konzerválva. 26-an [16%] javasolják, hogy csak bizonyos épületfajtáknál – vagy valamilyen mértékű átalakítás fölött - célszerű a szerzői jogok figyelembe vétele, vagyis az eredeti tervező hozzájárulásának beszerzése, tekintettel azokra a kifogásokra, amelyeket sokan a családi házak, lakóépületek átalakítása során a tulajdonhoz való jog sérüléseként neveztek meg. *„Meg kellene határozni a (jelentősebb) épületek körét, és ez határozza meg, tehát nem elsősorban a funkció. Homlokzatot nem érintő átalakításnál indokolatlannak tartom.”*

Jelentős számban [24%] az a vélemény fogalmazódott meg, hogy a szerzői jogokkal kapcsolatos szabályozást újra kell gondolni. Kiindulási pontként többen javaslatokat is megfogalmaztak, és úgy vélik, hogy a szerzői jog építészeti vonatkozásait pontosítani kell. Így pl. az egyik hozzászóló szerint *„[...] az építészeti alkotás jellemzően nem sokszorosítható alkotás, s az alkotásért a tervező díjazást kap, én célravezetőbbnek tartom, ha ez a díjazás olyan mértékű, hogy fedezze az adott esetben a szellemi termék előállítását illetve a szellemi termék által, az építettőnél esetlegesen generálódó, többlet hasznót.”* Mások az újragondolás alapjának az építészeti értéket tekintenek, szelektálva az épületek között, hogy mi érték és mi nem.

Többen a jelenlegi szabályozást könnyíteni és egyszerűsíteni szeretnék, például úgy, hogy az újragondolás alapja az építető és a tervező közötti szerződésben rögzített megállapodás legyen, nincs szükség további részletes szabályozásra. Mások azt javasolták, hogy a szerzői jogok csak bizonyos ideig - pl. a használatba vételig vagy utána pár évig - legyenek érvényesek. Többen is az újragondolást **a jelenlegi szabályozás betartatlansága** miatt vetik fel, mert *„nem egyértelmű, nem egyszerű, nem teljes körű, nincs betartatva”*, ahogyan ezzel szemben többen is hangot adtak annak, hogy a túlszabályozottság miatt a szerzői jogok túlzottan és feleslegesen védik a szerzőt. Egy hozzászóló megemlítette, hogy az építészet területén a *„a szerzői jog által biztosított licencet leginkább a korlátozottan szabad felhasználású felé kéne eltolni, a creative commons licenc rendszer”* mintájára.

12-en [7%] úgy vélik, hogy a jelenlegi szabályozás nem működik, nem lehet betartatni. *„Jog van, betartatás nincs, még állami szervek is aláírják pl., hogy a tervező lemond a szerzői jogról [...]”* 9-en [5%] teljesen szükségtelennek és rossznak érzik a szerzői jogok kiterjesztését az építészet területére. *„A jelen kor építésze (a szignifikáns többség) eldobható építészet (olcsó anyagból, gyorsan, olcsón), ne bonyolítsuk szerzői jogokkal. Szinte mindegy a szabályozás, ez erkölcsi kérdés, egyénfüggő, hogy mit tart be.”* Többen is felvetik, hogy a szerzői jogok csak az értékes alkotásokat védjék, s azt, hogy mi az érték, döntse el egy erre hivatott grénium, külső szakértői testület vagy tervtanács.

A hozzászólók 21,5%-a szerint [34 vélemény] a szerzői jogokat az építészet területén **komolyabban kellene venni**, többen említették és helyeselték, hogy a kamarai törvény most is előírja az eredeti tervező hozzájárulásának beszerzését. Ugyanígy 12-en [7%] úgy véli, hogy a jelenlegi szabályozás megfelelő, s ami van, azt be kéne tartani. 9-en említették, hogy a szerzői jogok hatékony védelme érdekében szükség lenne központi és/vagy kamarai nyilvántartásra, amely megkönnyíthetné az eredeti tervezők felkutatását. *„Csak olyan előírásokat szabad tenni, melyeket ellenőrizni is tudunk. [...] Van országos nyilvános lakásalaprajz-nyilvántartás? Évenként vagy félévenként frissítik? Ha nincs, akkor hagyjuk. Rá van írva a tervező neve és telefonszáma a házra? Szerepel a tulajdoni lapon? Megmondja az önkormányzat, ha bemegyek? Megmondja a Kamara? Ha nem, akkor hagyjuk!”* 7-en [4%] két fontos, díjazással kapcsolatos problémára hívták fel a figyelmet. Az egyik az eredeti tervező ún. „lelépési” díjának, vagyis a hozzájáruló/lemondó nyilatkozat árának kérdésére, illetve arra, hogy az amúgy is nagyon alacsony tervezői díjhoz kapcsolódóan hogyan lehetne magasabb szerzői jogdíjat érvényesíteni, illetve hogyan lehetne **a terv szerinti megvalósítást** elősegíteni. *„Ott sérül a szerzői jog - és ezt senki nem panaszolja - amikor a beruházó mindenből a szerinte „műszakilag egyenértékű” megoldást választja és az építész semmit nem tehet ellene. Ha emiatt nem kapna használatba vételi engedélyt, súlya lenne a tervnek.”*

Részletes vélemények

1. Szükségtelen.
2. A szerzői jog értelmezését kéne újragondolni, s azt építményenként egyedileg szabályozni.

3. És ha valami degenerált tervezte és a megrendelő elégedetlen? Na ne már... Mit véd a szerzői jog? A vécé ajtót? tetőfedés anyagát? Ugye-ugye. Bejegyzett szerzői jogra legyen érvényes 100 évig, úgy érthető.
4. A kamarának kellene nem csak az 1990 után épült épületek szerzői jogait nyilvántartani, hanem a szocialista állami tervező irodák által készített tervek nyilvántartását, és a vállalatról is a jogi adatokat, akár jogutóddal vagy anélkül szűnt meg, nyilván kellene tartani.
5. Használatba vételi engedélyhez kötelező legyen-e a tervező aláírása?
6. Belső átalakításhoz nem kellene a tervezői nyilatkozat. Nem látom értelmét. A nagyobb volumenű átalakítás, átépítés engedélyezéséhez az eredeti tervező nyilatkozatát csatolnám a dokumentációhoz.
7. Nevetséges. Miközben a tervezői díjszabásunk alulról súrolja Albániáét, a szerzői jogaink ellehetetlenítik egy elfuserált ház tulajdonos általi átalakítását. De gyakori az is, hogy egy kolléga a szerzői jogaira hivatkozva kierőszakolja, hogy egy olyan bővítést, átépítést tervezhessen meg, melyhez egyébiránt sem az építető-tulajdonos, sem a ház korábbi „értéke” alapján nem volna jussa. A szerzői jog mai értelmezése véleményem szerint csak műemlékre értelmezhető. Ha a tervet kifizették és a terv szerint épült meg a ház, akkor szerzői jog csak akkor keletkezik e terv alapján újra, ha még egyszer meg akarja valaki építeni ugyanabból a dokumentációból. Egyébiránt az ügy a használatbavétellel lezárult. Képzelnék el, ha szigorúan vesszük, akkor a mai gyakorlat alapján nem lehetne elbontani egy házat. Sokkal fontosabb volna, hogy a használatbavétel kapcsán a hatóság kérje számon ne csak a mérhető, hanem az építészeti színvonalat jelentő - az engedélyes tervben megadott anyaghasználatot! Ott sérül a szerzői jog - és ezt senki nem panaszolja - amikor a beruházó mindenképp a szerinte „műszakilag egyenértékű” megoldást választja és az építész semmit nem tehet ellene. Ha emiatt nem kapna használatba vételi engedélyt, súlya lenne a tervnek.
8. Azt gondolom, hogy ezt csak abban az esetben lehet megengedni, ha ezzel nem él vissza az eredeti szerző. Márpedig ezt szinte lehetetlen szabályozni. Ez azért nagyon kényes, mert általában ha megkeresi az ember az eredeti szerzőt, pl. családi ház esetében, ahol már tulajdonosváltás is volt, és az új tulaj mást akar, akkor egyből munkát vagy pénzt akar az

eredeti szerző. Ez általános. Magántulajdon esetében ez abszurd. Igazából, ha belegondolunk, ez nem az építész feladata, hiszen ő konkurencia az eredeti szerzőnek. Ez a megbízó feladata, hogy jelezze az eredeti szerzőnek, hogy át fogja építeni a házát. Így elkerülhető lenne az a gyakorlat is, hogy az eredeti szerző mindig talál valami beleszólni valót a tervbe, hiszen tervező keresi meg, és általában ahhoz köti a beleegyezését, hogy megmutatod neki, mit csinálsz, és természetesen máshogyan gondolkodik, mint Te. Ezt csak a megbízóval lehet kiküszöbölni, aki nem szakmabeli, hanem civil, alkotói körön kívül esik és nincsenek munkaféltési reakciói.

9. Szükséges és komolyabban kéne venni.

10. A mostani elfogadható, annak ellenére, hogy nem a szakmákra szabott.

11. Azt gondolom, hogy felelős, korrekt tervezők ma is kikérik az eredeti tervezők hozzájárulását ilyen munkák esetén 15 éven túl is, de mindenképpen jó lenne erre valami jogi formát találni... nem biztos, hogy pont a javasolt a legjobb megoldás...

12. Előfordul, hogy az építtető és a tervező között megromlik a viszony. Ilyen esetekben a tervezői nyilatkozat beszerzése szinte lehetetlen, esetleg a tervező érthetetlenül magas összeget kér a nyilatkozat megadásáért. Esetleg, ha a tervező nem ért egyet az átalakítással, és személyiségéből kifolyólag nem képes kompromisszumot kötni, előfordulhat, hogy nem adja meg a nyilatkozatot. Bármennyire is fájó, be kell ismerni, hogy a tervezés során elkészült terv egy áru, amiért az építtető fizetett. Az épület megépítése után nem szabad hagyni, hogy a tervezőknek beleszólásuk legyen az épület fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatos kérdésekbe.

13. Senki sem tartja be a szerzői jogi szabályozást. Ebben a körben tervező, építtető, beruházó, hatóságok mind benne vannak.

14. A jelenlegi rendszer használható lenne, ha a tervezők mindkét oldalon betartanák az alapvető etikai normákat. Nincs egyéb véleményem.

15. Komolyabban kellene venni.

16. A szerzői jogok alapvetően jól vannak jogilag szabályozva, csak a gyakorlatban sokszor semmibe veszik őket. A beruházók (az állam is) az erő pozíciójából mondatják le a tervezőket a szerzői jogaik vagyoni értékéről, ellenérték nélkül. Ezt a gyakorlatot meg kellene tiltani.
17. Nem értem, hogy egy építésznek miért kell reprográfiai stb. díjat fizetni, ha a saját tervét másoltatja, nyomtatja, írja ki CD-re stb. Miért nem kap egy közös szerzői jogi kezelő általános díjakat a még jogdíjas építészeti alkotásokból keletkező bevételek alapján (turizmus, ingatlanforgalmazás, reklámfotók stb.) - mintául vehetnénk pl. a kocsmai tv-nézést, rádióhallgatást stb.
18. Lakásátalakításhoz egyáltalán nem szükséges, mert az intim privát szféra. Otthon mindenkinek joga van azt csinálni, amit akar (műveltségétől függetlenül is).
19. Bár a törvény foglalkozik külön az épülettel és annak tervével mint alkotással, e téren a szabályozás többször lehetetlen és értelmetlen, betartására ritkán akad, az alkotók szemszögéből nézve, kedvező példa.
20. Rossz állapotban van, sokan kijátsszák.
21. A szerzői jogot természetesen teljesen tiszteletben kell tartani! De racionális mértékben! A szerzői jog betartása szerintem nagyon nehéz, ha egy megtervezett épület építés közbeni módosítása esetén a hatóság nem kéri az eredeti tervező lemondó nyilatkozatát. Sajnos a mostanában épülő épületek 80%-a építészetileg értékelhetetlen. Visszajára fordulhat a dolog, ha ezeken 15 évig JAVÍTANI sem lehet, mert az eredeti kolléga ragaszkodik az újabb munkához...
22. Mégis milyen alapon kellene korlátozni valakinek a tulajdonához fűződő építési jogát?
23. A megvalósult objektum a megrendelő tulajdona, alapjogokat sért, ha saját tulajdonát nem alakíthatja át a törvényes szabályozásnak megfelelően, a számára legmegfelelőbb módon és számára elfogadható tervezőkkel és kivitelezőkkel. Ezért nem helyes az átalakításkor az eredeti tervező nyilatkozatát kötelezővé tenni. Amennyiben a tervező jó munkát végzett,

úgyis hozzá fordulnak. A szerzői jog másfelől nagyon helyesen védi a tervet az ismételt felhasználástól, másolástól, itt még szigorítani is kellene.

24. Nem látok tisztán ezen a területen, csak annyit látok, hogy az alulfizettség miatt ugyanaz az építész, ha a sors úgy hozná, biztos, hogy másként viselkedne, ha ezen az oldalon (szerzői jog tulajdonosa), vagy a másik oldalon (szerzői jog tulajdonosának kiszolgáltató áttervező) állna.
25. Erősíteni kell(ene) a szerzői jogokat. Egyáltalán tudatosítani, hogy létezik ilyen.
26. Ne korlátozza a tulajdonosi jogokat.
27. Jelenleg igen átláthatatlan, egyértelműsíteni kellene, ahogy a felhasználási engedélyért járó díjat is.
28. Még nem eléggé köztudott és elfogadott, hogy a terv egy építészeti ALKOTÁS, mely a szerzői jog védelme alatt áll! A lelkekben kell először rendet tenni, aztán a fejekben, majd a társadalomban.
29. A szerzői jogot kisebb épületek esetében nem tartom fontosnak.
30. A szabályozásnál el kellene kerülni a „legális korrupció” lehetőségének biztosítását, azaz hogy ne lehessen az öreg nyuggertől fillérékért megvásárolni az egyetértő nyilatkozatot!!!
31. Alapvetően kellene újragondolni az építészeti szerzői jogok kérdését. Tiszteletben tartva a terület szakértőinek véleményét, de ebben a kérdésben fölvetnék egy szokatlan megközelítést: a szerzői jogok alapvetően azért „keletkeztek” (a szellemi alkotás védelmének ethosán túl), mert a különböző technikai vívmányok következtében a szellemi alkotások fölhasználói aránytalanul nagy hasznot szerezhettek, s a jó erkölcs azt diktálja, hogy ebből az aránytalan haszonból a szellemi termék előállítójának is illik részesednie. De mivel az építészeti alkotás jellemzően nem sokszorosítható alkotás, s az alkotásért a tervező díjazást kap, én célravezetőbbnek tartom, ha ez a díjazás olyan mértékű, hogy fedezze az adott esetben a szellemi termék előállítását illetve a szellemi termék által, az építettőnél esetlegesen generálódó, többlet hasznot. Rettenetesen nehéz ugyanis olyan, általánosan

érvényes szabályt kialakítani, ami univerzálisan érvényes a melléképülettől a Bilbao-i Guggenheim-ig mindenre (építészeti színvonalától függetlenül). A mi szempontunkból persze jól hangzik, hogy kössük meg az építető kezét, de azért ez mégiscsak olyan, mintha engedélyt kellene kérni az autógyártól a kocsit átfestéséhez, vagy a ruhatervezőtől a ruhadarabok egyedi kombinálásához. Pedig azok is szellemi (művészeti) termékek. A házakkal kapcsolatban is felmerülhet egy olyan jogos építetői igény, hogy kimondottan nem az eredeti tervezővel szeretné átterveztetni; ezt az akceptálandó igényt nem biztos, hogy célszerűnek tűnik mindenféle szabállyal negligálni. Már csak azért sem, mert nem minden esetben az eredeti tervező a tehetségesebb. Egyszóval: én a díjazásban érvényesítendő magasabb szerzői jogdíj hányad mellett tenném le a voksot. Meg a terv és annak terv szerinti megvalósítása közti kapcsolatot erősíteném.

32. Ha az átalakítás műszakilag, gazdaságilag, logikailag, stb. nem megkérdőjelezhető, abban az esetben nincs értelme az eredeti tervező engedélyének, hiszen valószínűleg ő sem tudta volna jobban csinálni. Jobb megközelítés, ha a tervezők a részletes és pontos terveket, mindent, ami az átalakítás sikeres tervezéséhez szükségesek, az átalakítás rendelkezésére bocsátják, és ezzel segítik a felmerülő problémák megoldását. A számítógépes rendszerek és a telekommunikáció könnyen elérhetővé teszi az embereket és már a nagyméretű tervdokumentációkat is.
33. A szerzői jog építészeti vonatkozásait pontosítani kell.
34. Csak középület esetében van ilyen jog szerintem. A magán családi házával mindenki azt tesz, amit akar.
35. Bonyodalmak további gerjesztése... Öregek helyzetben hagyása - pedig lassan én is közéjük tartozom - fiatalok nyuvasztása piacszerzéskor. Nem kéne minden fiatal elvadítani ettől az országtól.
36. Véleményem szerint a 70 éves „álomhatár” túl sok, illetve főleg a rendszerváltás előtti állami tervezőintézetek jogutódjai után való nyomozás (kis túlzással) lehetetlen.
37. Ha viszont a jelenlegi szabályozás marad, szükséges lenne egy olyan „központi”, bárki által hozzáférhető nyilvántartás, ahonnan az eredeti tervező személye felderíthető.

38. Jó lenne egy iránymutatás arra (pl. kamarai díjszabásban), hogy ha az eredeti tervező nem tudja, nem akarja az általa tervezett épülettel kapcsolatos (át)tervezési munkát elvégezni, akkor a hozzájáruló nyilatkozatáért milyen anyagi ellenszolgáltatást kérhet.
39. Érthetetlen és betarthatatlan.
40. Nehéz. Egyrészt, ha a megbízó már-még nem bíz meg az eredeti tervezőben, akkor megette a fene az egészet. Tudni kell elengedni egy épületet, a tervezés és felépítés után az már önálló pályára áll. Másrészt persze mindenki nehezen viseli, ha kutyaütők alakítják át művüket. Nem csak lakást, hanem ipari épületeket is ki kellene venni ebből a szabályozásból. Egy teljes lefedettséget biztosító és vétójoggal felruházott tervtanácsi rendszer helyettesíthetné is az áttervezési nyilatkozatot.
41. Nem tudom. Ez megint nagyon viszonylagos. Először szelektálni kellene a házak között, mi érték és mi nem. Nevetségesnek tartom, hogy hitvány tervek alapján épült épület szerzője egy kvalitásosabb átépítésnek lehessen akadályozója. A szerzőségnek ez a védelme így önmagát járhatja le, különösen egy olyan műfajban, ahol a tervező más pénzén hoz létre valamit. Nem egy esetben tapasztaltam már, hogy a megrendelő az előző tervező helyett nem véletlenül keresett újat. És persze mindennek a fordítottja is igaz. Szóval a rendszer ebben az esetben sem a lényegre épül.
42. Sokkal egyértelműbbé kellene tenni, és megkövetelni!
43. Nem kellene minden tyúkketrecre és bekötőútra szerzői jogi védelmet tenni, mert csökkenteni kell a bürokráciát, hatékonyabbá kellene tenni az ügyeket.
44. Az eredeti tervet meg kell kutatni és szükség esetén az eredeti tervezővel fel kell venni a kapcsolatot, azonban ennek szükségességéről a tervező, majd a tervtanács döntsön.
45. A szerzői jogok külön magyar szabályozása teljesen felesleges. Az EU készítsen törvényt, és rendesen fordítsák le. Nem autark monarchiában vagyunk - bár lenne rá igény:). A szabadalmakról is hasonló a véleményem. Ma - Magyarországon kívül - országonként kell fizetni sok-sok milliót, ha egy szabadalmat valóban védeni akarsz. (Kérdezzétek meg Losonczy Áront, mekkora bolt). A magyar alkotók védelme/igazi segítsége az egységes EU

szabadalom lenne. Hallottatok már róla? A szabadalmi hivatal vezetője meg vigyorogva bejelenti, hogy ő milyen megbecsült figurája az EU-nak, de hát a magyar szabadalmi termés gyatra. Azt nem veszi észre a tökéletlen, hogy a szabályozás megváltozása hogyan tett versenyképtelenné egy egész régiót. Szabadalmi bejelentésemre egy éven belül ne várjak választ - mondja az ügyvivő. A 15. hónapban járunk, teljes kuss van. Most van termés, vagy nincs? Nem kellene elzavarni az egész bagázst?

46. Az épületek, mint akár több generációt, vagy funkciót kiszolgáló „használati cikk” esetében csak akkor szabadna szerzői jogokról beszélni, ha ebben a kérdésben a felek (építtető, tervező) előzetesen pontosan megállapodnak.
47. Az építési engedélyre vonatkozó kérdésre: a csecsemő is tudja, hogy „az építési engedély polgári jogi igényeket nem dönt el”. Szerzői jogi viták esetében a bíróság illetékes. Amúgy bizonyára lenne igény a szerzői jog részletesebb szabályozására is, de ez nem olyan egyszerű dolog. Előfordulhat ugyanis, hogy a dolog természeténél fogva minden lehetséges esetet számításba venni nem tudó részletes szabályozás többet ártana, mint használna.
48. Nem ismerem.
49. Nem megfelelő.
50. Túl szigorú!
51. Egyszerűség/egyszerűbbség kellene.
52. A szerzői jogok figyelembevételét szigorítani kell.
53. Tisztázni kell a kiviteli tervre vonatkozó szerzői jogi kérdéseket!
54. A tervezés alkotás. Az épület egy csapat műve (tervező, beruházó, kivitelező, főépítész, stb.) Az épületet védje a település vagy a tulajdonos, ha érdemes arra. Ne jogszabályok. Ha emblematis, megvannak a központi/helyi védelem formái. A jelen kor építésze (a szignifikáns többség) eldobható építészet (olcsó anyagból, gyorsan, olcsón), ne bonyolítsuk

szervi jogokkal. Szinte mindegy a szabályozás, ez erkölcsi kérdés, egyénfüggő, hogy mit tart be.

55. A fenti válaszhoz: a lakásátalakításhoz csak akkor nem, ha nem eredményez épület-kubatóra bővülést. Fontos: az „eredeti tervező” alatt ne csak a tervet jegyző vezető építészts értsük, hanem minden olyan közreműködő tervezőt/szakértőt, akik nem mondtak le előre, írásban (pl. szerződésben, jognyilatkozatban) erről a jogukról.
56. Megítélésem szerint a védett épületek körének jelentős bővítése után (mely több védelmi fokozatot jelentene, messze túlmutatva a műemlékek körén) ezt úgy lehetne megoldani, hogy csak ezek esetében lenne kötelező az eredeti tervezők hozzájárulása - illetve ez esetleg még kiterjeszthető a középületek bizonyos körére. De teljességgel értelmetlennek és elfogadhatatlannak tartom, hogy lakásátalakításnál, családi ház bővítésénél, vagy különösebb építészeti értékkel nem bíró házaknál ezt a rendszert bevezessék.
57. Az állami tervező vállalatok jogutódai közintézmények bővítésénél kerékkötői egy adott projektnek, kiváltképp ha a képviselt színvonal a jogutód részéről kritikán aluli.
58. A kérdés bonyolultabb mint a válaszlehetőségek. Véleményem szerint kéne egy nyilvántartási rendszer - (VÁTI dokumentumtár?) ahonnan a tervező fellelhető, plusz legyen feladata az eredeti tervezőnek - pl. kamarai nyilvántartásban? - jelezni, hogy igényt tart megkeresésre a későbbi – akár 50 év – időszakban, ha az épületet áttervezné más tervező. Aki ide nem regisztrálja az adott épületét, az automatikusan hozzájárul az átalakításhoz/átépítéshez, plusz ez a lista (képekkel) legyen nyilvános, hisz az építészeti kultúrát mutatja be, fejleszti.
59. Az, hogy egy meglévő épület csak az eredeti tervező által, vagy beleegyezésével legyen módosítható, nonszensz, a tulajdonos jogait és a szabad versenyt sérti, hogy nem választhat szabadon építészts, és kizárólag az elmúlt évtizedek építész-elitjének megélhetési lobbri érdekeit, hatalom átmentését szolgálja. Tapasztalatom szerint a normális építészts simán lemondanak „jogaikról”, mert már voltak fordított helyzetben is. Vagy meg kell határozni a kötelező lemondás díját egy igen méltányos összegben (pl. az áttervezési díj 1 %-a), vagy ettől el kell tekinteni. Hiszen miért is ne mázoltathatná össze egy kortárs festővel az egyik Picassóját a tulajdonosa...

60. Visszaszorítani a megélhetési szerzői joggyakorlókat...
61. Csak olyan előírásokat szabad tenni, melyeket ellenőrizni is tudunk. Különböző az lesz a helyzet (pontosabban ez a helyzet már történelmi hagyományokkal rendelkezik), hogy ha valakit feljelentenek, azt megbüntetik, a többi meg megússza. Van országos nyilvános lakásalaprajz-nyilvántartás? Évenként vagy félévenként frissítik? Ha nincs, akkor hagyjuk. Rá van írva a tervező neve és telefonszáma a házra? Szerepel a tulajdoni lapon? Megmondja az önkormányzat, ha bemegyek? Megmondja a Kamara? Ha nem, akkor hagyjuk! Sokszor az átalakítás a tervező hibájából fakad. Délre néző homlokzat árnyékolás nélkül? Korlát, amelyen átesik a gyerek? Naná, hogy tesz valamit a lakó, a saját eszközeivel. Ponyvát feszít, nádszövetet illeszt - vagy átalakít. Melyik a jobb?
62. Lehetetlen ma is a helyzet! Elköltözik a tervező az ország túlsó végébe, vagy a világ végére: **LEHETETLEN BESZEREZNI** a nyilatkozatát! **MÁS:** csak azért is betart az építetőnek és nem ad nyilatkozatot, hogy neheztse a dolgát vagy ő akarja a munkát megkaparintani!!!
63. Kevés a 15 év!
64. Nem ez a legfontosabb kérdés, mivel sokszor azért keres a megbízó más tervezőt, mivel az eredetivel nem volt megelégedve, vagy összevesztek, és ekkor az betart a megrendelőnek, illetve az új tervezőnek is.
65. Az eredeti tervezők hozzájárulásának megszerzésében legyen aktív szerepe a kamaráknak.
66. A tervezők szerzői joga (szakágiaké is) fontos, garanciális eleme a minőségi építésnek. Felpuhítása tovább rontaná az amúgy is felhígulóban lévő szakmaiságot. Ne amortizálja le jogszabály a tervezők szerzői jogait.
67. Mivel a kamarai törvény mindenhez, még felmérési terv készítéséhez is előírja az eredeti tervező hozzájárulásának beszerzését (a tervező életéig), így ennek a kérdésnek nincs sok értelme. Értelmszerűen az eredeti szerzőnek beleszólási joga legyen az általa tervezett épület átépítéséhez.

68. Az építési hatóság ne foglalkozzon a szerzői jogok védelmével: nem feladata. A tervezők intézzék el egymás között és vita esetén a Kamara kapjon erős intézkedési lehetőséget, illetve ott a bírósági út. A felelősségi területeket élesen el kell választani egymástól, nem kell a hatóságot bevezetni olyan területre, amire nincs rálátása, és a kérdés igazgatási területéről a polgárjogi területre kerülne. Az ÉTv. elég egyértelműen meghatározza az építési folyamat szereplőinek felelősségét. Tartsunk ki ez irány mellett és a többi jogszabály is erősítse ezt.
69. - A SZERZŐI JOGOK KÖRÉT SZŰKÍTVE, DE SOKKAL PONTOSABBAN MEG KELL HATÁROZNI, MERT JELENLEG EZ VÍZFOLYÓS.
- NEM LEHET MINDENT SZERZŐI JOGKÖRBE SOROLNI, MIVEL EZ A TERVEK FELHASZNÁLÓIT TÚLZOTTAN KORLÁTOZZA, ÉS EZZEL ÓHATATLANUL MEGKERÜLÉSHEZ VEZET.
- EGY JÓL KÖRÜLHATÁROLT SZERZŐI JOGKÖRHÖZ HOZZÁ KELL RENDELNI EGY DÍJELVET ÉS MEGKÖVETELHETŐ GYAKORLATOT IS, AMI JELENLEG CSAK VITAALAP!
70. A lakások átalakítása során (főleg lakóépület, nem társasházi lakás) a tulajdonos egyéni igényeinek kellene megfelelni, az építész formai elképzelései másodrendűek. Történhetnek olyan változások a tulajdonos életében, amikor szükség lehet átépítésre (pl. bővül a család). A tervezői beleegyezés csak feleslegesen nehezítené a tervezési folyamatot. Ha a tulajdonos ismerte a tervezőt, első körben úgyis őt keresi meg.
71. Legyen a tervezőnek lehetősége a szerzői joggal kapcsolatosan előírásokat megszabni a tervezői szerződésben.
72. A használatbavételig tartson a szerzői jog.
73. Az utólagos, másik építész általi beavatkozás szabályozását egyértelműbbé kellene tenni. Meglehetősen „vélelmes” jelenleg ennek a helyzetnek a megítélése.
74. Ami van, azt be kéne tartani.
75. Ebben a kérdésben még mindig hiányosak ahhoz az ismereteim, hogy véleményt tudjak alkotni. A 15 évet túl hosszú időnek tartom. Ez általában csak a papírmunkát szaporítaná. A

használatbavételi engedély után 1 vagy 2 évig lenne ennek értelme. Utána a tervezői szerződésben kellene kötelező módon kikötni, hogy hosszabb időre is érvényesüljön-e ez a jog.

76. KIEMELTEN FONTOS LENNE, HOGY A HASZNÁLATBAVÉTELHEZ AZ ÉPÍTÉSZ HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZATA SZÜKSÉGES LEGYEN! Ezzel nagyban lehetne csökkenteni a mai gyakorlatban teljesen általános - az építész tervez az ügyfél épít, amit akar - elvet.
77. Könnyíteni kellene rajta, de ésszerűen.
78. Nem csak tulajdonosi jogok léteznek, minden terv szerzői alkotás, mely erényeit, hibáit el kell viselni az építtetőnek, minden esetben meg lehet és meg kell találni a szakmai jogok összhangját. El kell választani a búzától az ocsút.
79. Nem egyértelmű, nem egyszerű, nem teljes körű, nincs betartatva; az épületeket mint szellemi terméket miért nem ugyanolyan komolysággal védik, mint a könyveket, filmeket, zeneszámokat?
80. A szerzői jog kérdését is újra kellene gondolni, ne lehessen örökölni a szerzői jogot, vagy csak építészeknek szabadna (személyt meg kellene határozni), illetve ezt is szabályozni kéne, különböző esetekre, épülettípusokra, adott helyzetekre, beépítési problémákra és a megrendelő kívánalmai alapján.
81. Egyáltalán nem működik a szerzői jog szerintem.
82. Nem tartom jogosnak az építészeti szolgáltatásokkal kapcsolatos túlzott jogvédelmet, a szerzői jogot a megépítéskori állapotra és annak publikációira korlátoznám, esetleg egy rövid időtartamra, a használót korlátozni a későbbi, megváltozó igények szerinti átalakításra nem tartom szerencsésnek.
83. Hasonlóan használhatatlan, mint minden ezen a területen. Érthető a szerzői jog intézménye, de az építészeti munka csak részben műalkotás. Nagyobb részben mérnöki munka. Ott pedig a kollegialitás elve érvényesül. Tehát ha valaki kap egy megbízást nehogy már a hónapokig

tartó keresgélés, tervekutatás után még pénzt is kelljen fizetnie a drága nyugdíjas kollégának, mert a tervtárat korábbi főpolgármesterünk volt szíves megszüntetni és a levéltárba áttenni.

84. A mai helyzethez képest sokkal komolyabban kellene venni, de átgondolandó a tervfajták idesorolásának bővítése is.
85. A szerzői jogoknak nem lenne szabad akadályozniuk, hogy valaki a tulajdonát más elképzelések szerint átalakítsa, a nem működő, rosszul tervezett részeket módosítsa, bővítsen, átépítsen... És a tervtanács garantálhatná, hogy ez megfelelő színvonalú. A beleegyezésnek formálisnak kellene lennie (kötelező lenne megadni), ha a más tervező által készített átépítési terveket a tervtanács és/vagy a területi főépítész kikötések nélkül elfogadja.
86. Sok építész visszaél vele.
87. Ez a terület sem szabályozott. Most is kell a tervező hozzájárulása, amit nem tud megtagadni. (?)
88. Az eredeti tervező felkutatása sokszor lehetetlen. Lakásátalakításnál teljesen fölösleges megnyomorítani a tulajdonost, aki minden bizonnyal jogos igényeinek megfelelően végezteti az átalakítást.
89. Fontos a szerzői jog védelme, de nem minden áron... Az eredeti tervező hozzájárulását csak megadott %-nyi változtatáson felül kelljen kikérni.
90. NEM KORLÁTOZNÁM 15 ÉVRE.
91. Nagyon sok esetben az eredeti tervező nem vagy csak súlyos milliókért adja át a jogot! Azért, hogy a munkát megkaparinthassa! (Sok esetben az eredeti beruházó nem volt az eredeti tervezővel elégedett, ezért fordul máshoz!) Az ötlet eleve rossz, mert állami beruházások esetében eleve a kivitelezést a tervezéssel együtt írják ki, ami szerintem rossz tendencia és a tervezői társadalmat tönkreteszi és érdekellentét is fenn áll! Ha ilyen szabály lenne, akkor maximum 5 év!

92. Az engedélyezési eljárás kötelező eleme legyen az eredeti tervező hozzájárulása, más tervező bevonása esetén; kamarai díjszámítás vonatkozzon arra, hogy milyen összeg kérhető el egy előbbi hozzájárulásért.
93. Csak a külső homlokzatot érintő változásokhoz.
94. A kérdés felvet egy újabbat: mi az oka annak, hogy nem az eredeti tervezőt kérik fel? El kellene hinnie azoknak, akik folyamatosan a szerzői jog mögé bújnak, hogy elképzelhető, a kedves delikvens azért keres más építészt, mert az előző nem végezte jól dolgát, azért alakítja át a lakását, mert nem tetszik neki az, amit a kolléga tervezett, nem tölti be a funkcióját, esetleg használhatatlan. Gyakran mondjuk, hogy építészt választani olyan, mint fogorvost, nőgyógyászt. Ez egy bizalmi állás. Azonban ha nincs bizalom, akkor a szerzői jog feleslegesen köt össze, különösen, hogy az építtető fizeti a számlát, építkezni pedig ritkábban építkezünk, mint ahányszor orvoshoz megyünk, ha egyszer tévedtünk, nem megyünk ugyanahhoz vissza...
95. El kellene választani az értéket az értéktelentől. Ami védett, és amit zsűri bírál, azt pl. automatikusan védeni kellene, de az Építész Szövetség is értékelhetné a neki benyújtott terveket. Pl. az Év Háza is automatikusan ilyen kellene legyen: nyilvános tervezői jegyzék is kellene az épületekről.
96. Meg kellene határozni a (jelentősebb) épületek körét, és ez határozza meg, tehát nem elsősorban a funkció. Homlokzatot nem érintő átalakításnál indokolatlannak tartom.
97. Jogértelmezési problémákkal terhes.
98. Az építész tevékenysége művészi tevékenység, ezért ebben a művészeti tevékenységekre vonatkozó előírások szigorú betartása legyen.
99. A szerzői jogi törvény építészeti vonatkozásban egyáltalán nem működik Magyarországon. A hatóságok (önkormányzatok, műemlékvédelem) sajnos partnerek az építész szerzők megkerülésében. Nemhogy szankcionálnák, gyakran egyenesen támogatják azt, hogy avatatlan kezű kollégák belenyúljanak még élő építészek műveibe. Sokkal szigorúbb következményekkel fenyegető törvényre van szükség.

100. Egy adott épület nem a tervező tulajdonában van, hanem a beruházóéban. A tervező az épületet megtervezte, de nem ő építette fel, nem az ő tulajdonában van, így azzal nem is rendelkezhet. Úgy gondolom, ne kelljen az eredeti tervező hozzájárulása az átdolgozáshoz. Ő ezért már az ellenszolgáltatást megkapta. Ha új igény merül fel, akkor a beruházó vagy megkeresi az eredeti tervezőt, természetesen ha meg volt vele elégedve, vagy nem. Ezt döntse el ő. Felesleges ezen szabályozás megtartása.
101. Felül kellene vizsgálni a teljes szerzői joggal kapcsolatos szabályozást, mert túlzottan és feleslegesen védi az a szerzőt.
102. 15 év nagy idő, bárki elérhetetlen távolságba kerülhet, meghalhat, hogy lesz a hozzájárulás beszerezve, csatolva... micsoda plusz adminisztráció. Ott a tervtanács ill. főépítész, akik majd bábáskodnak, hogy az épp aktuális tervező jól nyúl-e a létesítményhez, kellő színvonalon teljesít vagy sem, nem beszélve a változó előírásokról.
103. Nem szükséges, mert ezzel sok építész visszaélhet és az esetleges gépészeti korszerűsítés láthatja kárát egy nem hozzájáruló nyilatkozatnál. Konzultáció lehetséges, de ne legyen kötelező!
104. A szerzői jogok fokozottabb védelmére van szükség. Nehéz a gyakorlatban érvényt szerezni a szerzői jogoknak.
105. Túl hosszú idő, s túl általános... (S a mostani ennél hosszabb: 70 év.) Belső átalakításba, legyen akár az lakás is, 5 év után senki se szólhasson bele. Legtöbb esetben 15 év után max. a jog örököse érhető el, nagyon nehezen... Meg értelme sincs. Igen kevés olyan lakás adódhat, ahol egyáltalán védeni kell a szerzői jogot. Ha adódik, a tulaj bizonyára védi, hiszen azért tervezte olyanra, amilyen. Ha meg új tulaj lesz, miért ne lehetne más az igénye BELÜL!!!??? KÍVÜL, S EGYÁLTALÁN: tisztázni kellene, hogy a szakszerűtlen tervre, örülten gazdaságtalan, műszakilag helytelen megoldásokat tartalmazó tervre ne lehessen szerzői joga senkinek. Akadályozza az építést, mert a faramuci szerző csak azt hajtogatja, ő megtervezte (s adott esetben még engedélyezték is!!!) tessék megépíteni... Az nem indok ez ellen, hogy a megrendelő a tervet aláírásával elfogadta. Napi példám, hogy a tulaj - megunva a huzavonát - inkább aláírta, s engedélyeztette, csak hogy indítani

tudja a kivitelezést, még azon az áron is, hogy tetemes bírságot fog fizetni... (s tessék itt belekalkulálni, hogy vannak helyek, ahol az I. fokú építési ügyintézőnek vannak preferált tervezői, s ha más pofátlankodik a területre, ott még a fűszál is rossz, de a preferált tervezhet 18 cm vastag teherhordó falat egy hétvégi házba... élő példám: egy „falusi” ügyintéző megfenyegetett, hogy feljelent a kamaránál, mert a műleírásom „nem szabványos”, rákérdezésre nem tudta megmondani, hogy az milyen...)).

106. Nincs kellő ismeretem a megítéléshez. De: ha a szerzői jogokat védeni kell, már régen rossz. Ez azt jelenti, hogy azzal ellentétes szándék létezik. Azaz nem tiszteljük egymást. Nem jogról kell beszélgetni, hanem kultúráról!
107. Sajnos a szerzői jogokat a hatóságok nem veszik figyelembe. A szerzői jog nem avulhat el!!! Soha! Főként, amíg a szerző él! Nagyon szigorú törvénnyel kellene védeni a szerzői jogot és a törvény végrehajtásáról is gondoskodni kell. Velem előfordult, hogy nagy értékű létesítmény elvi engedélyét csináltatták meg velem, utána az épületet engedélyezési eljárásra benyújtották. Ekkor feljelentést tettem. Pereltem. Az épület felépült. A pert első fokon megnyertem. A legfelső bíróságon elvesztettem, és 1,5 m Ft perköltség megfizetésére büntettek!!!
108. Ha szerzői jogaiért pénzt kér az előző tervező, illetve akadályt gördít egy romház felújításánál, akkor erről tudomást kell szereznie az építéshatóságnak és a települési főépítésznek is, akiknek ebben beleszólási jogai kell, hogy legyenek!
109. Szerzői jogról érvényesen lemondani nem lehet.
110. Az építészeti alkotások szerzői jogvédelme rendkívül fontos. Az épületek tulajdonosainak oldaláról tekintve, azonban túlzottnak tűnik az, ha a lakások belső átalakítása is csak a tervező engedélyével valósulhatna meg. Ennek ellenőrzése nehézségekbe ütközne, mivel a belső átalakítások egy része nem építési engedély köteles tevékenység.
111. Ifjú korom miatt eddig ezzel kapcsolatos ügyem még nem volt. Mindenesetre ez alapvetően szakmai-etikai kérdés: ha más volt a tervező, akkor az első, hogy őt kell megkeresni.

112. Nem működik, meg lehet találni a kibúvókat. A Kamarai eljárásokban nincs egységes szemlélet.
113. A szerzői jogokkal kapcsolatban világosan tisztázni kell az egyes tervfázisok fogalmait, amelyekkel sok esetben a jogalkotó sincs tisztában. Egyértelműen szabályozni kell, hogy mely tervfázishoz milyen mértékű védelem kapcsolódik. Meglátásom szerint a megépült műhöz kapcsolódó szerzői jogot a fentiekhez képest másképpen kell biztosítani, mert az gyenge minőségű megoldásokat is bebetonozhat, a gyors átalakítás reménye nélkül. (Persze ha tervpályázatokkal garantálni lehetne az építészeti minőséget, jó volna védeni a megépült műveket ilyen formán is.)
114. Jelentős épületeknél szükséges, de pl.: családi háznál (legyen az kicsi, nagy, híres vagy „névtelen” szakmagyakorlóé) felesleges.
115. Túlszabályozott. A megrendelőnek joga van olyan épületet rendelni, vagy azon változtatni, amilyen neki tetszik.
116. Megfelel.
117. Tudom, hogy ezzel a véleménnyel majdnem egyedül vagyok, de elég abszurd, hogy egy tervező csinál valamit (bármit), attól neki szerzői joga van. Ezt szerintem villámgyorsan el kellene törölni, mivel annak lehet szerzői joga, ami pl. olyan, mint egy műalkotás. Hogy mi műalkotás, azt az eredeti tervező nem ítélni meg - csak egy „független”, nem csak szakmai zsűri, vagy mit tudom én, hogy micsoda. Az azért mégiscsak lehetetlen helyzet, hogy egy tervező tervezett a 70-es években egy lapostetőt, vacak, igénytelen házat, ami pont úgy néz ki, mint a pártszékház vagy a határőrségi laktanya, közben pedig városi bölcsőde, és ez az alak tartja a markát a jelenlegi szerzői díj szabályokra hivatkozva.
118. Fontos, elsősorban annak védelme, hogy se az állam, se egy tőkeerős magáncég ne élhessen vissza vele.
119. 15 éven belüli átalakítás esetén kéne vele foglalkozni, de csak nagyobb épületek esetén.

120. Túlszabályozott.
121. Jog van, betartatás nincs, még állami szervek is aláíratják pl., hogy a tervező lemond a szerzői jogról, miközben a személyhez fűződő jogairól nem is mondhatna le, anyagi jogok meg nem is járnak neki.
122. Tisztázni kéne, ha új építész kerül a projektbe, akkor a réginek milyen kvázi „lelépési díja” legyen, ha lemond a szerzői jogairól. Szakmaetikai és anyagi vonatkozások tisztázása, ajánlás formájában.
123. Fontos, de csak MINŐSÉGI házaknál. A tervzsúri eldöntheti, hogy az adott épületnél kell-e.
124. A nyilatkozat arról szólna, hogy hozzájárul a megváltoztatáshoz? Végül is a termék változik meg, nem a terv, ezért talán a szerzői jog által biztosított licencet leginkább a korlátozottan szabad felhasználású felé kéne eltolni, mint például a creative commons licenc rendszer: <http://creativecommons.hu/> (feltüntetés, megjelölés, hivatkozás, stb.)
125. Ez sokkal többet ártana a szakmának, mint amennyit használna. Az emberek nem értenék miért kell ezt, és hülyeségnek tartanak. Egyébként ha egy építész jó munkát végez, szerintem sokak számára kézenfekvő, hogy a bővítéssel, átalakítással ismételten őt bízzák meg. Ugyanakkor ezzel a meglévő épületállományunk egy jelentős részét csak az idősebb tervezők alakíthatnák... Nesze neked fiatal pályakezdő építészek, teli ambíciókkal... A szakma „krémje” pedig civakodjon csak nyugodtan tovább a lerágott csontokon...
126. A tervező nehezen védheti meg szerzői jogdíját a megbízóval szemben.
127. Változtatni kell!
128. Egyértelműbb és egyszerűbb szabályozás kéne, konkrét szankciókkal (pl. kamarai kizárás, pénzbírság) és nem csak az építészek „egymással szembeni”, hanem az építtető és tervező közti viszonyt kellene újragondolni.

129. A szerzői jogok védelem nem megoldott, sokkal pontosabb és szigorúbb törvényi szabályozására lenne szükség ill. ezzel párhuzamosan a köztudatban is erősíteni kellene ennek ismeretét.
130. Szabályozást át kell gondolni.
131. A házak érdekében fontos...
132. A szabályok kevésbé ismertek, és használatuk nem nagyon gyökerezett meg Magyarországon.
133. Az eredeti tervező felkutatása időnként nagyban hátráltatja a engedély kérelem benyújtását. Volt arra példa, hogy hosszú idő után derült ki, hogy az eredeti tervező külföldre költözött, és az elérhetősége szinte lehetetlen volt. Ilyenkor mi a megoldás?
134. Az ügyben olyan módon kéne szabályozni, hogy az előző tervező lehetőséget kaphasson, de ha nem vállalja el versenyképes áron a tervezést, akkor ne legyen kötelező vele a munkát elvégeztetni. A tervek nyilvánosságát bővíteni kéne nyilvános tervtárakkal, hogy az épületeket ne kelljen ismételtén újra felmérni.
135. A szerzői joggal kapcsolatos szabályozás alapvetően jó, csak nem egyértelmű. Értelmezhető úgy, hogy pl. építészeti tervekre van szabályozás, de az épület, mint megvalósult terv nem élvez védelmet (önkormányzati előadó értelmezése).
136. A településrendezési tervezésben a szerzői jog nem megfelelően biztosított.
137. Erősebben kellene védeni a tervezés ill. a megvalósulás és az átépítés esetén az építész szerzői jogait.
138. 15 éven túl is a SZJT előírása szerint.
139. A szerzői jog nem mentesíthet a tervpályázati kötelezettség alól (kiskaput bezárni!).
140. 15 év túl hosszú idő.

141. Nyilvántartás hiányában a régebben tervezett épületek esetében nyomozónak kell lenni a tervező kilétének és elérhetőségének felkutatásához. 1989 tervek esetében, ha megtaláljuk a tervezőt, akkor is kétséges, hogy ő vagy az őt alkalmazó állami cég, vagy annak jogutóda a szerzői jog tulajdonosa. Egyértelmű szabályozás kellene nyilvántartással.
142. Kamarai hatáskör.
143. Az építésigazgatásban a korábbi tervező szerzői jogának érvényre juttatását adminisztratív eszközökkel biztosítani kellene, 15 éven túl is, a szerzői jogi törvény időhatályossága szerint.
144. A szerzői jogi kérdésekkel kapcsolatos érdekérvényesítésben a szakmai kamaráknak sokkal több segítséget kellene adnia a szakmagyakorlóknak. Gyakorlatilag automatikus, gyors és hatékony csapásmérőként kellene működnie számtalan olyan esetben, amikor a szerzői jogokat lábbal tiporják, és ez nem az átalakítások esete, hanem például az engedélyezési terv utáni kiviteli tervből való kisémmizés...
145. Csak a külső megjelenést érintő beavatkozáshoz kelljen hozzájárulás.
146. A szerzői jog egységes építész szakmai és jogi értelmezése nagyon fontos lenne. Meg kell szüntetni azt a gyakorlatot, hogy tervezők, és sajnos komoly szakmai szervezetek szerzői jogra vonatkozó nyilatkozatokat adnak ki a valós jog és joggyakorlat ismerete nélkül.
147. Csak akadályozza az életszerű változásokat, amit viszont erős szakmai ellenőrzés alatt kellene tartani.
148. Az épületek méretétől függetlenül szükséges a szabályozás, esetleg tervezői nyilatkozatban kelljen nyilatkozni az építésznek a szerzői jogokról történő lemondásról.
149. Szigorítani szükséges.

150. Arról kellene gondoskodni, hogy az engedélyezési tervet készítő tervező kezéből ne lehessen minden további nélkül kivenni a továbbtervezés jogát, beleértve a kivitelezés közben felmerülő kérdések eldöntését is.
151. Nincs bajom a jelenlegi rendszerrel.
152. Tapasztalataim szerint az itthoni megrendelők már előre lemondadják a tervezőket a szerzői jogaikról, és jelen gazdasági helyzetben a munka megszerzéséért sokan meg is teszik... Sokkal jobban tisztelik a szerzői jogokat a külföldi megbízók.
153. A jelenlegi szerzői jogi szabályozás Magyarországon megfelelő, csak érvényre kell juttatni. A hazai rendszer nemzetközi összehasonlításban is bőven megállja a helyét.
154. Ilyen fokú szerzői jog érvényesítésre nincs mód. A szerzői jogok a tervre kell vonatkozzanak. Egy átépítésnél a korábbi rajzok pontos ismerete nélkül lehetetlen tervezni. Az előző tervező felkutatása sokszor időigényes vagy lehetetlen.
155. Szerintem minden épületnek saját élete van. Ahogy normális esetben a szülő sem irányítja a öregkoráig a gyermekét, az építész sem jogosult megmerevíteni egy élő struktúrát. Egy épület körül, hosszú élete során, minden átalakulhat, és szerintem az a jó, ha egy ház tud alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez, igényekhez, környezethez.
156. Természetesen ami ÉRTÉK, azt meg kell óvni, tiszteletben tartva a tervezője anyagba álmódott ideáit, de szerzői jog tulajdonosának hozzájárulásával ahhoz is hozzá lehet nyúlni. Azt, hogy mi az ÉRTÉK egy „stílusfüggetlen” szakmai testületnek kell meghatároznia.
157. Alapjaiban rendben van, szükséges lenne egy korszerű, szerzői adatbázis. Fontos lenne a szerzői joggal védett terveket felhasználók tájékoztatása.
158. A szerzői jogokkal kapcsolatos viselkedésforma teljesen egyértelműen van meghatározva a Kamara Etikai Kódexében, ennek a betartása nem túl bonyolult és mégis a gyakorlatban azt tapasztalom, hogy a kollégák egyáltalán nem veszik ezt komolyan. Olyannyira, hogy időnként még a hatóságon is átcsúszik egy-egy építmény átalakításának

engedélyezési terve, illetve továbbtervezése, azaz engedélyezési tervből kiviteli terv készítés az eredeti tervező neve feltüntetése nélkül, illetve a hozzájárulásának megkérése nélkül. Saját praxisomon belül jó néhány példát tudnék említeni, amikor a kolléga ezeket a szabályokat nem tartotta be. Ezekből sosem csináltam ügyet, mert úgy érzem, hogy nem az én dolgom evvel foglalkozni. Ennek ellenére fontosnak tartom, hogy úgy az engedélyező hatóságok, az építésfelügyelet és az összes többi szervezet szigorúan betartassa a szerzői joggal kapcsolatos előírásokat.